

4

Austeritat energètica: un nou paradigma a la Mediterrània

Samir Allal

Energia, medi ambient i cooperació a la Mediterrània: un nou tema de debat, per primera vegada tractat des d'una perspectiva global

Avui dia, la Mediterrània és un "terreny de joc irregular" entre països europeus i d'altres països. És una zona dividida entre les oportunitats per a la integració regional i el risc latent d'escissió econòmica i cultural, perjudicial per als habitants de la regió. És el reflex de la disparitat nord-sud, en la qual el control dels recursos naturals -sobretot l'aigua i l'energia- i la protecció del medi ambient han esdevingut un repte fonamental i una causa subjacent de conflicte. Parlar de la Mediterrània està de moda, i la qüestió de l'energia s'ha convertit en una prioritat urgent. La cimera de París el 13 de juliol de 2008, celebrada sota els auspicis del Procés de Barcelona: Unió per la Mediterrània, ha donat un nou impuls polític a les relacions euromediterrànies. Aquesta primera cimera representa un pas important de cara a la cooperació a l'interior de la regió, en una època en la qual l'economia global s'enfronta a greus problemes. En el camp de l'energia, la zona mediterrània es caracteritza per dues desigualtats manifestes i significatives: les diferències entre els països del nord, més rics i més grans consumidors d'energia, i els del sud, i les diferències pel que fa a les reserves de recursos energètics, que es concentren en major grau en tres països: Algèria, Líbia i Egipte (amb el 5% de les reserves mundials de gas natural i el 3% de les de petroli). L'extensió d'aquestes reserves probablement ha estat subestimada. El potencial d'oferta de petroli i, en concret, de gas resulta extremadament prometedora. A més, expandir les interconnexions elèctriques nord-sud i est-oest és un objectiu que podria generar nombrosos beneficis dins de la mateixa regió. La Mediterrània també és rica en recursos d'energia renovable, en particular d'energia solar i eòlica, tant al sud com a l'est. El guanyador del Premi Nobel de Física, Carlo Rubbia, ha afirmat amb freqüència que al Sàhara cada any hi "plou" l'equivalent a un barril de petroli per metre quadrat en forma de radiació solar.

Tanmateix, la crisi financera -i ara també econòmica i social-, la crisi energètica (malgrat la caiguda transitòria dels preus del petroli), la preocupació sobre com mantenir la seguretat i la necessitat d'avançar cap a economies baixes en carboni per adaptar-se al canvi climàtic, només han servit per subratllar que cal la racionalització i el llançament de polítiques complementàries orientades a l'eficiència i a l'austeritat energètiques a l'interior de tota la regió, i que hi ha interès a fer-ho. Així mateix, aquestes polítiques podrien comprendre una cooperació intensiva no tan sols respecte a l'estalvi energètic i les energies renovables, sinó també respecte a infraestructures i a qüestions relacionades amb una política energètica comuna.

L'accés a l'energia, la seguretat energètica i les restriccions mediambientals representen un repte considerable per al desenvolupament econòmic i social de la regió. Aquest desenvolupament es pot veure frenat o fins i tot esdevenir impossible a causa de la inseguretat energètica i del deteriorament del medi ambient local i global. Només es podrà respondre a aquest repte si

s'adopta un programa estructurat de cooperació euromediterrània centrat en un nou model de sistema energètic compatible amb el desenvolupament sostenible, amb l'objectiu de «satisfer les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves pròpies necessitats». No hi ha, per tant, cap altra alternativa que un nou sistema energètic a la Mediterrània, un sistema sostenible fonamentat en una accessibilitat molt més àmplia al sud de la Mediterrània i en l'austeritat pel que fa a eficiència energètica i desenvolupament de l'energia renovable als països del nord, però també en els del sud i l'est de la conca mediterrània. De tota manera, no es pot ignorar que el sistema energètic actual planteja el problema que una gran part de la població no pot accedir a formes modernes d'energia, ja que almenys un de cada cinc habitants queda exclòs de qualsevol possibilitat real de desenvolupament i d'escapar de l'espiral de la pobresa, i, d'altra banda, es basa en formes de consum amb una càrrega de carboni i contaminació que ja ara és motiu de preocupació.

En conseqüència, el nou paradigma energètic que es requereix implica concebre un "sistema energètic" que incorpori no solament el sector de l'energia (el vessant de l'oferta), sinó també el consum d'energia (el vessant de la demanda), i que garanteixi un desenvolupament compatible amb l'assoliment d'un servei òptim d'energia pel que fa a recursos, costos financers i socials i protecció mediambiental a escala local i global. Substituir "l'oferta d'energia" per un "servei d'energia" situarà en primer pla nous actors, és a saber: empreses, comunitats, famílies i professionals de la construcció, el transport, la fabricació, l'agricultura i les indústries de serveis. Les ciutats i les comunitats locals es convertiran, així doncs, en la força motriu i en facilitadores d'aquestes noves polítiques.

La demanda d'energia al sud i l'est serà quatre vegades més alta que al nord de la Mediterrània: un escenari que anuncia riscos més greus i un fre al desenvolupament

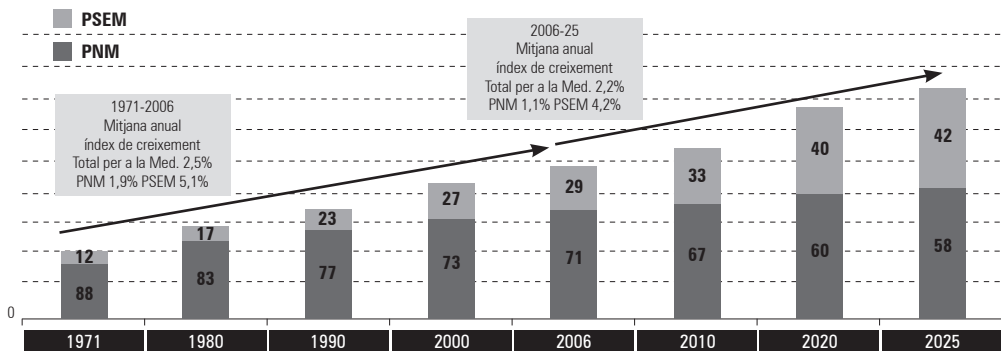
L'any 2025 la demanda d'energia primària a la Mediterrània podria multiplicar-se per un factor de l'1,5, atès que els països del sud i l'est de la Mediterrània (PSEM) tenen índexs de creixement de la demanda energètica quatre vegades superiors als dels països del nord (PNM). Els primers representarien aleshores un 42% de la demanda d'energia de la conca mediterrània, en comparació amb el 29% del 2006. Segons les estimacions de l'Observatori Mediterrani de l'Energia (OME), Turquia podria esdevenir el segon consumidor més gran d'energia a la regió. Les fonts d'energia d'origen fòssil (petroli, gas i carbó) representen fins a un 80% de l'oferta d'energia dels països mediterranis (94% per als PSEM i 75% per als PNM). Quatre països (Algèria, Líbia, Egipte i Síria) són exportadors d'hidrocarburs i proveeixen el 22% de les importacions de la conca mediterrània en conjunt i tots els altres països són importadors nets d'energia. En els PNM, el sector del transport ha mostrat l'augment de consum més gran en trenta anys i es troba en la posició capdavantera, ja que representa un 32% del total del consum d'energia. En els PNM tots els sectors han incrementat el consum energètic de manera significativa. Els mercats industrials i residencials són els consumidors més forts, responsables d'un 35% i d'un 27%, respectivament, del consum d'energia de l'any 2005.

Aquesta tendència indica que els riscos i els impactes seran més greus i que el desenvolupament s'aturarà. Podem preveure, doncs, que entre el 2006 i el 2025 les emissions de CO₂ produïdes pel consum d'energia s'incrementaran en un 55% als PNM i un 119% als PSEM. Així mateix, el 2025 les emissions dels PSEM, alhora que serien 1,8 vegades més baixes *per capita* amb relació a les emissions dels PNM, podrien representar el 47% de les emissions a la regió, enfront del 33% de

l'any 2006. D'altra banda, la dependència energètica podria créixer considerablement tant per als PSEM importadors (passaria del 77% del 2006 fins al 88% el 2025) com per als PNM importadors (del 68% al 73% en el mateix període). Finalment, és molt probable que augmentin els riscos socials i econòmics relacionats amb l'augment dels costos d'abastiment i també les seves repercussions en la factura energètica dels països, les famílies i els negocis.

Per tant, ens trobaríem en una situació en què el consum quasi inevitable de petroli augmentaria considerablement, malgrat el temor que s'esgotin les reserves, i l'eficiència global es deterioraria, malgrat l'amenaça del canvi climàtic. El desenvolupament sostenible no és compatible amb aquest model i paradigma energètics. La continuació de les actuals tendències de consum d'energia a la Mediterrània toparà amb limitacions insuperables, agreujarà les diferències entre els països rics i els pobres de la regió i contribuirà a un desenvolupament esbiaixat a favor de les ciutats a costa de les zones rurals i a un trencament social cada cop més pronunciat.

FIGURA 1:
Demanda d'energia primària a la Mediterrània

Font: Observatori Mediterrani de l'Energia

Aspirar a un desenvolupament econòmic i social és legítim, i això requereix energia. El pronòstic energètic de l'OME (a partir de les tendències plausibles) dona per fet que el desenvolupament continuat d'acord amb el model energètic actual de les nacions industrialitzades (model que els països en vies de desenvolupament adopten com a punt de referència a assolir) comporta tants problemes i és tan costós que, només tenint en compte l'energia, el desenvolupament econòmic i social es veuria profundament compromès -i no tan sols als països més pobres. D'altra banda, continuar per aquest camí inevitablement agreujaria els perills del canvi climàtic.

La necessitat d'intensificar els programes de reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle a la regió ha d'anar, com a prioritat, acompanyada d'una política d'adaptació intensiva al canvi climàtic. El potencial d'estalvi en energia i de reducció de carboni a la Mediterrània és considerable. Dependrà en part de les tecnologies que es promoguin i en part dels nous patrons de comportament que es fomentin. Nombrosos estudis indiquen que en els propers vint anys hi haurà un potencial de reducció de l'ordre del 20% del consum (fins i tot més elevat si els preus de

l'energia continuen pujant). L'equip de James Hansen a l'Institut Goddard de la NASA ha publicat recentment els resultats d'un treball de recerca que posa en relleu que el llindar de risc que no s'hauria de sobrepassar se situa entorn de 380 ppm de CO₂ a l'atmosfera (límit que, de fet, es va sobrepassar fa cinc anys). Reconèixer la necessitat d'adaptació al canvi climàtic contribuiria que es comprengué i es reconegués que cal intensificar els programes de reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

La qüestió de l'adaptació al canvi climàtic ha estat durant molt de temps un assumpte tabú i ha quedat al marge del debat sobre clima i polítiques de cooperació, perquè afecta en especial els països en vies de desenvolupament amb mitjans limitats i/o condicions climàtiques que ja són difícils ara. La qüestió obriria les portes a reclamacions financeres per part dels països que no són els responsables principals del canvi climàtic. És un debat polític que els països que sí que són els principals responsables de les emissions de CO₂ han intentat evitar durant molt de temps. A banda d'això, sembla que l'adaptació és inseparable de processos de desenvolupament i d'evolució social que resulten difícils de definir, amb costos d'implementació de polítiques que són impossibles de quantificar amb precisió, mentre que la moderació immediatament entraria en vigor amb un objectiu -la reducció de les emissions de CO₂-, eines per a la implementació -les procedents de l'ecologia de mercat, és a dir, llicències i/o taxes negociables- i un resultat per avançat -evitar l'escalfament global.

La mobilització i la capacitació dels actors implicats (institucions públiques, autoritats locals, el sector privat i la societat civil) serien indispensables per afrontar el repte de govern, dins d'una política energètica d'acord amb una concepció ètica compartida de la sostenibilitat. Aquesta concepció ètica compartida, tanmateix, quedaria incompleta sense el consens i la solidaritat que permet que tothom es beneficiï del desenvolupament. Per tant, les mesures que es prenguin tant pel que fa a demanda (reducció del consum d'energia però amb la mateixa provisió de serveis) com a oferta (producció i proveïment de productes energètics per satisfer la demanda de consum) s'han de plantejar en igualtat de condicions. Això suposa fer una inversió pública massiva i a escala europea -i, en conseqüència, reajustar els pressupostos- en sectors de transició clau, incloent-hi el transport, la construcció, l'eficiència energètica i les energies renovables, però també l'educació, la recerca, la formació i la cultura.

El fet que la població també es faci càrrec de la qüestió energètica és, sens dubte, l'aspecte d'aquest nou paradigma energètic que resulta més interessant i és el que té més relació amb el futur. Això no significa que la solució sigui senzilla, sinó que el desenvolupament compatible a l'interior de la Mediterrània és un assumpte molt seriós que requereix respectar límits molt estrictes sense els quals no serà possible la supervivència. Ara veiem que sorgeixen perspectives que abans no existien i que marquen la necessitat d'un canvi en el paradigma. Això és el que ens ha dut a redescobrir Prigogine i Schrödinger: el potencial i la responsabilitat dels éssers humans com a actors que modelen la història i com a guardians que vetllen pel planeta.

Conciliar el creixement i un món finit: no hi ha alternativa tret d'un sistema energètic compatible basat en l'accessibilitat i l'austeritat

Actualment ens trobem davant d'un sistema energètic molt rígid, que depèn en més d'un 80% de tres importants fonts d'energia fòssil no renovables i contaminants: el petroli, el carbó i el

gas natural. La solució al problema rau en tres fronts principals: mesures per millorar l'austeritat energètica, que s'ha de dur a terme a diversos nivells -regional, nacional i local-; adaptació, que per als països més pobres serà un procés costós i dolorós; i preus més alts per al petroli i el carbó.

El principal repte consisteix a comprendre de quina manera es pot respondre simultàniament a unes necessitats energètiques que en els PSEM "creixen amb rapidesa", combatre les emissions de gasos d'efecte hivernacle i mantenir-se competitius, alhora que es modera el consum en un mercat cada cop més lliure i competitiu. Avui dia tothom està d'acord que qualsevol progrés en el terreny del control del consum d'energia i la promoció de fonts d'energia renovables a la Mediterrània contribueix a reduir els perills d'àmbit global i la dependència energètica dels negocis. La millora de l'eficiència energètica sovint es considera l'objectiu que guia les polítiques energètiques del Procés de Barcelona, però encara hi falta un marc precís i concret i uns recursos suficients, cosa que al final malmet la credibilitat d'aquest objectiu.

El consum d'energia en edificis sovint representa més del 30% del balanç general d'energia. Creix ràpidament als PSEM, en particular a causa de l'augment d'aparells d'aire condicionat barats, que provoca un brusc increment de la demanda màxima. La natura molt diversa del sector de la construcció -que inclou construccions antigues, noves, individuals, col·lectives, residencials i destinades a serveis- ofereix un potencial d'estalvi energètic notable però irregular. Explotar aquest potencial requereix inversions dissenyades a mida i ben estructurades, juntament amb regulacions que fomentin l'economització i s'apliquin a tots els sectors que hi intervenen. Combinar mesures en relació amb als edificis i instal·lacions comportaria estalvis d'energia d'entre el 30 i el 40%, amb una inversió en costos addicionals de menys del 5%.

Les ciutats de la Mediterrània, en particular les grans metròpolis, són zones amb un elevat consum d'energia que plantegen moltes oportunitats d'estalvi. Tanmateix, encara s'hi han emprès poques iniciatives concretes, sovint per manca d'una gestió sistemàtica de les intervencions. Fer auditories del consum energètic de les comunitats locals, planificar el transport públic i optimitzar els residus urbans o el tractament de llocs són bons exemples de solucions que afavoreixen el desenvolupament i alhora beneficien el medi ambient.

Si bé en els països emergents del sud i l'est de la Mediterrània el transport representa un percentatge més petit del consum d'energia que en els països del nord, creix de manera exponencial i utilitza gairebé exclusivament productes que parteixen del petroli d'una manera que és ben clar que resulta insostenible. Calen models que suposin una clara alternativa a la "dependència absoluta del cotxe" i facin ús de cicles de programació llarga, siguin coherents amb una economia de lliure mercat (sobretot respecte al transport públic) i impliquin un canvi col·lectiu.

Sovint, el concepte d'estalvi energètic s'empra per referir-se només al rendiment d'equips i aparells, com ara la producció de centrals elèctriques, el consum dels vehicles, els aparells calorífics o d'aire condicionat, etcètera. En conseqüència, quan les organitzacions de cooperació i les polítiques energètiques tracten sobre la gestió de l'energia se centren principalment a millorar el rendiment d'aquest tipus d'equipament. Aquest és sens dubte un aspecte molt important, però per si sol no és suficient. A la Mediterrània, la qüestió de les infraestructures (incloent-hi edificacions, mitjans de transport, desenvolupament urbà i gestió de les zones locals) és crucial. En aquest sentit, els programes de cooperació que se centren en l'eficiència energètica i en la promoció de fonts d'energia local i renovable, dissenyades específicament per a zones locals concretes, són fonamentals.

Per tal que qualli entre els actors econòmics de la Mediterrània (empreses, comunitats i famílies), la gestió de l'energia ha de combinar les inversions tangibles i les intangibles, a fi d'influir en els patrons de comportament i en les organitzacions (amb préstecs per a les primeres i subsidis per a les altres dues: auditories d'energia, suport institucional, ajustos a la normativa o marc tarifari, etcètera). La inversió en eficiència energètica o en energia renovable implica costos addicionals al principi, però l'usuari pot veure'n reduïda la diferència gràcies a l'estalvi que aconsegueix posteriorment -amb la condició, de tota manera, que hi hagi innovació quant a concepció i finançament de sistemes energètics. Els mecanismes innovadors que influeixen en la presa de decisions d'un inversor -sigui un estat, una comunitat, una empresa o una família- representen un repte clau per a les economies locals i per als bancs de desenvolupament. Els mecanismes i les formes de finançament en els països emergents i en vies de desenvolupament encara s'han de desenvolupar.

Cada vegada confiem més en el funcionament del mercat. Malgrat tot, si els preus del mercat són un bon indicador per a les inversions en el camp de l'eficiència energètica i en el de les energies alternatives, com podem fiar-nos d'uns preus que són relativament volàtils per fer previsions òptimes i prendre decisions relatives a infraestructures, desenvolupament urbà, etcètera? I si el mercat té, diguem-ne, una visió de futur relativament curta, com és possible reflexionar-hi si, per contra, ens centrem en una perspectiva a llarg termini? És obvi que aquesta qüestió clau suscita preguntes sobre el paper de l'estat pel que fa al mercat en relació amb la racionalització de la gestió energètica i a les polítiques d'energia renovable en uns mercats que cada cop més liberalitzats, i sobre el paper de la cooperació internacional i euromediterrània.

Comptat i debatut, en el camp de l'estalvi energètic i de l'energia renovable -àrees en què el guany social és elevat, amb un guany econòmic més alt que el financer a curt termini-, ens podem limitar a confiar únicament en el funcionament del mercat? Quina influència tindrà l'estat en les futures decisions? Tan sols guiarà aquestes decisions proporcionant informació i corregint les distorsions que es produeixen? Quina és la combinació adequada de polítiques energètiques específiques per a cada sector que cal implementar per tal de respondre als diversos problemes, així com també a les diverses limitacions? Quin lloc i quin paper tindrà la cooperació euromediterrània? Quin nivell de consistència s'ha d'assolir entre les prioritats nacionals en política energètica i el paper de la cooperació euromediterrània? En resum: si l'estat ha d'intervenir, però en un context "d'obertura a la competència", ¿quins vehicles, quins aparells institucionals, quins mecanismes cal posar damunt la taula per assolir els objectius de sostenibilitat?

L'experiència ha demostrat que les fortes inversions en austeritat energètica no han sorgit espontàniament, fruit del funcionament del mercat per si sol, sinó com a resultat de la implementació de polítiques formulades amb cura, que incorporen components econòmics, institucionals i reguladors, amb el suport de significatius mecanismes d'intervenció pública, incloent-hi: programes de recerca i desenvolupament per a la millora de processos industrials, tècniques i materials de construcció, màquines, aparells elèctrics, etc.; regulacions sobre el consum d'energia, en particular les que afecten els edificis però també, en determinats casos, els vehicles de motor i els aparells elèctrics, etiquetatge dels nivells d'eficiència energètica, auditories d'energia obligatòries per als grans consumidors (incloent-hi les fàbriques i les indústries de serveis i de transport); campanyes de conscienciació pública destinades als consumidors i programes de formació per a tècnics i directius; incentius financers (incloent-hi subsidis, crèdits tous i beneficis fiscals) que fomentin la innovació o la inversió en tècniques de consum racional d'energia o que en demostrin la utilitat; i, finalment,

l'establiment d'institucions, agències i empreses de serveis que dissenyin i implementin programes i projectes.

La participació dels ciutadans en aquests programes i projectes és molt important. L'èxit dels programes implica que la població n'estigui al corrent, però també que la informació que hi fa referència es distribueixi àmpliament per aconseguir la mobilització més efectiva possible de l'opinió pública i de tots els agents implicats. És necessari assegurar-se que la gent pren consciència i, després, també cal donar suport a les seves iniciatives per dur a terme les solucions que ells mateixos han promogut.

Una política unidireccional dictada per una administració centralitzada, basada en el control del consum, només pot resultar contraproductiu. De fet, més enllà de les mesures concretes que prenguin els governs, potser el més important són els canvis en la mentalitat. En aquest sentit, és cert que els canvis són molt lents. Malgrat tot, hi ha alguns exemples, que s'han donat en diversos contextos, de grups que defensen la idea d'un cert grau d'austeritat en la vida diària i que, per tant, demostren la veritat de la màxima que La Rochefoucauld va proposar ja al segle XVII: «La moderació és l'amor a la salut, o la incapacitat de menjar massa». No hauríem d'aspirar a una austeritat que es fonamentés en una incapacitat de consumir en excés; però de la mateixa manera, si l'amor a la salut porta a una major moderació en la nostra forma de consumir energia, tots ens en beneficiarem. Un canvi profund en el paradigma energètic que substitueixi la prioritat de l'oferta per la prioritat de la demanda canviaria radicalment la relació dels ciutadans amb els sistemes energètics.

Conclusió: sense intervencions estructurals, no s'aconseguirà l'objectiu d'un desenvolupament sostenible a la regió

Les polítiques de cooperació en el terreny de l'energia que s'implementin durant els propers deu anys als PSEM seran decisives. Tots els països de la Mediterrània, encara que mostrin situacions molt diferents, tenen marge de maniobra per millorar l'eficiència del seu consum energètic i contribuir al desenvolupament sostenible en el sector de l'energia, encara que sigui a ritmes diferents segons cada país. La qüestió de com finançar la inversió que requereix aquest estalvi energètic és l'aspecte més dèbil de la cooperació euromediterrània. Les causes d'aquesta dificultat provenen sobretot de la fragmentació dels projectes i del fet que, en general, no són la principal preocupació d'aquells que els haurien de dur a terme.

Sense mesures estructurals (per exemple, la provisió de transports públics i de programes per a la construcció d'habitatges eficients des del punt de vista energètic), no s'aconseguirà l'objectiu d'un desenvolupament sostenible a la regió. La cerca d'un compromís raonable entre la confiança en el mercat pel que fa als preus, el recurs a la intervenció estatal per promocionar les noves tecnologies i el fet de centrar-se en una estratègia de cooperació per a l'energia i el medi ambient, representa el repte clau d'un desenvolupament sostenible a la Mediterrània, tot i que en aquest terreny les prioritats dels estats individuals no sempre siguin reconciliables.

En conseqüència, ens enfrontem a la necessitat de forjar en comú un "New Deal verd" a la Mediterrània que es vertebrï sobre l'austeritat energètica per aplanar el camí a un canvi radical de les nostres formes de consum i de producció que permeti que tots els ciutadans de la regió visquin

una vida diferent i millor. És una visió utòpica? Gens ni mica. Es tracta més aviat de l'opció més realista -la que calcula els riscos no tant com un reconeixement de la nostra impotència, sinó per adaptar les nostres respostes a l'essència dels canvis que tenim al davant.

En un moment en què les economies mundials s'enfronten a greus problemes, la conca mediterrània pren una rellevància especial. La proliferació de projectes de solidaritat mediterranis és una eina privilegiada per establir un futur de pau i prosperitat. El terreny de l'energia pot tenir-hi un paper preponderant, ja que, d'una banda, es troba al centre mateix de les activitats econòmiques i de desenvolupament i, d'altra, ofereix moltes oportunitats de construir noves formes de solidaritat. La mobilització i la reorientació de les economies mundials cap a inversions en energies netes i infraestructures naturals són la millor oportunitat per a un creixement real a la Mediterrània i per combatre el canvi climàtic.

El mercat mundial de productes i serveis relacionats amb el medi ambient s'haurà doblat l'any 2020 i haurà passat dels 1.370 mil milions als 2.740 mil milions de dòlars, segons l'estudi recent realitzat pel Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) *Ocupacions "verdes": cap a un treball digne en un món sostenible, baix en carboni*. A més, d'acord amb l'estudi, la meitat del mercat que hem esmentat s'encarrega de l'efectivitat energètica i l'altra meitat del transport durador i de l'abastiment d'aigua. Per últim, els llocs de treball relacionats amb les energies alternatives podrien arribar a donar feina a 2,1 milions de treballadors en l'electricitat eòlica i a 6,3 en l'electricitat tèrmica solar abans del 2030.

El Pla Solar Mediterrani, iniciat en el marc de la Unió per la Mediterrània, ha de permetre a la regió emprendre un model durador de creixement econòmic capaç de crear nous llocs de treball. Amb aquest efecte, totes les parts implicades han de reforçar el diàleg mutu i la cooperació, així com valorar els seus avantatges comparatius respectius i el valor afegit que cadascú pot generar. Els països de la UE i els països mediterranis no comunitaris han d'estar disposats a donar un ferm suport, al més alt nivell polític, a les inversions estratègiques en austeritat energètica i energies renovables; d'aquesta manera, contribuiran a crear un clima favorable a les inversions per a les empreses.

El principal objectiu és crear les condicions oportunes per iniciar les primeres fases del Pla Solar Mediterrani, que normalment es defineix com un marc financer per donar suport a un primer conjunt de projectes. Aquest marc no solament ha de contemplar l'establiment dels projectes, sinó que també ha de comptar amb el vistiplau de les autoritats locals i la participació del sector privat. La Comissió Europea ha començat a assumir alguns riscos importants relatius a aquests esquemes. Gràcies a aquesta iniciativa, alguns programes altament innovadors -com els que tenen a veure amb austeritat energètica i energies renovables- ja s'han pogut beneficiar d'aquests recursos financers.